

Üniversitesi: İstanbul Kültür Üniversitesi

Enstitü: Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Anabilim Dalı: Mimarlık

Programı: Mimarlık- Kentsel Tasarım

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Evrim ÖZKAN

Tez Türü ve Tarihi: Yüksek Lisans- Ocak 2026

**Sokak Tasarımının Sosyal Yaşam Üzerindeki Etkisi:
Bağdat Kenti Al-Mutanabbi Sokağı Örneği**

ZUBAYDA HUMADI

ÖZET

Bu çalışma, kentsel bağlamda sokak tasarımı ile sosyal yaşam arasındaki ilişkiyi incelemekte olup, Bağdat'taki Al-Mutanabbi Sokağı'nı odak noktası olarak ele almaktadır. Kültürel ve tarihsel açıdan önemli bir kamusal alan olan bu cadde, ziyaretçiler, entelektüeller ve satıcılar için canlı bir buluşma noktası olup, kentin kimliğini ve kolektif hafızasını yansıtmaktadır. Araştırma, kaldırım düzenlemeleri, zemin kat kullanımları, kentsel mobilyalar, aydınlatma ve açık alanlar gibi fiziksel tasarım öğelerinin sosyal etkileşimi nasıl etkilediğini analiz etmektedir. Gözlem, görsel belgeleme, ve yarı yapılandırılmış görüşmeler gibi çok yönlü bir nitel metodoloji yaklaşım benimsenmiştir. Bulgular, gölgelendirme eksikliği, oturma alanlarının yetersizliği ve görsel tutarsızlık gibi fiziksel yetersizliklerin sosyal etkileşimi olumsuz etkilediğini göstermektedir. Buna karşılık, kültürel kurumların varlığı, aktif cepheler ve açık kamusal alanlar, canlı bir kentsel atmosfer yaratmaktadır. Kitabevleri, kafeler ve galeriler gibi zemin kat kullanımları, kamusal ve özel alanlar arasında aracı rol üstlenerek etkileşimi artırmakta ve kentsel deneyimi zenginleştirmektedir. Çalışma, yerel kültürel bağlamı dikkate alan ve toplumu karar alma sürecine dahil eden katılımcı tasarım stratejilerinin benimsenmesini önermektedir. Bu bulgular, benzer kültürel zenginliğe sahip kentsel alanlar için hem teorik hem de uygulamalı katkılar sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Al-Mutanabbi Sokağı, kentsel tasarım, kamusal alan, sosyal etkileşim, zemin kat kullanımları, Bağdat, katılımcı tasarım, kültürel kimlik

University: İstanbul Kültür University

Institute: Institute of Graduate Studies

Department: Architecture

Program: Architecture- Urban Design

Thesis Advisor: Prof. Dr. Evrim Özkan

Thesis Type And Date: Master's Degree- January 2026

**The Impact of Street Design on Social Life:
The Example of Al-Mutanabbi Street in Baghdad**

ZUBAYDA HUMADI

ABSTRACT

This study explores the relationship between street design and social life in urban contexts, focusing on Al-Mutanabbi Street in Baghdad. As a culturally and historically significant public space, the street serves as a vibrant meeting point for visitors, intellectuals, and vendors, reflecting the city's identity and collective memory. The research investigates how physical design elements such as sidewalks, ground-floor uses, urban furniture, lighting, and open spaces affect social interaction. A qualitative methodology approach was adopted, including field observation, visual documentation, and semi-structured interviews with diverse street users. Findings reveal that certain physical deficiencies, such as lack of shading, limited seating areas, and visual inconsistency, negatively impact social engagement. Conversely, the presence of cultural institutions, active facades, and open public zones fosters a lively urban atmosphere. Ground-floor uses such as bookstores, cafés, and galleries emerged as key mediators between public and private realms, enhancing interaction and enriching the urban experience. The study recommends participatory design strategies that respect local cultural contexts and engage communities in decision-making, aiming to revitalize the social function of historic streets. These findings offer both theoretical and practical contributions to urban design, applicable to similar culturally rich urban settings.

Keywords: Al-Mutanabbi Street, urban design, public space, social interaction, ground-floor uses, Baghdad, participatory design, cultural identity